

عشایر ایران در میانه بحران همه‌گیری کرونا؛ تلاش «اتحادیه عشایر کوچنده ایران»^۱ برای پیگیری مشکلات عشایر با نهادهای مسئول

عشایر کوچنده ایران با یک میلیون و دویست هزار نفر جمعیت نقش بسیار پررنگی در امنیت و حاکمیت غذایی کشور دارند. با فرار سیدن فصل بهار، عشایر کوچنده، کوچ سنتی خود را در فاصله ماههای فروردین و اردیبهشت شروع می‌کنند، اما امسال به جهت شیوع کرونا، این قشر با چالش‌های متعددی دست به گریبان هستند.

اتحادیه عشایر کوچنده بومی ایران

اعضاء این اتحادیه، از زمان شیوع کرونا با تشکیل جلسات مجازی و همفکری در صدد انعکاس مشکلات جامعه عشایر شدند تا بتوانند حساس سازی لازم در جلوگیری از شیوع کرونا در بین عشایر را انجام دهند. خوشبختانه به دلیل سبک زندگی عشایر، این بیماری چندان عشایر کشور را درگیر نکرده است. بدین جهت اتحادیه عشایر کوچنده بومی ایران در تاریخ ۲۰ اسفند ۱۳۹۸ (۱۰ مارچ ۲۰۲۰)، نامه‌ای را تنظیم و با ارسال آن به مراجع مختلف سیاستی و تصمیم‌گیری مهمترین مسائل و درخواست‌هایشان را در جهت جلوگیری از شیوع کرونا در بین عشایر و جلوگیری از بحران معیشتی عشایر در آینده، به شرح زیر بیان کردند.

مسائل	راه حل‌ها
<ul style="list-style-type: none"> • بسته شدن بازارهای فروش دام عشایر به دلیل محدودیت‌های اعمال شده و کم رونق شدن این بازارها و ضرر معیشتی ناشی از آن؛ • امکان افت قیمت دام، با باز شدن بازارهای فروش و اشباع این بازارها در ماههای آتی (از اواخر خرداد تا مرداد)، و ضرر معیشتی ناشی از آن. 	<ul style="list-style-type: none"> • اعطای تسهیلات معیشتی به عشایر، برای عبور از بحران فعلی با توجه به نبود بازار خرید و فروش دام؛ • وارد شدن «دولت» به عنوان خریدار اصلی دام عشایر از طریق «خرید مستقیم، قیمت تضمینی و نقدی» و تدابیر خاص برای کاهش واردات دام سبک جهت جلوگیری از افت قیمت دام عشایر.
<ul style="list-style-type: none"> • ریسک شیوع کرونا در بین عشایر در حین کوچ فصلی از میان روستاها و شهرهای پرجمعیت؛ • پیامدهای منفی تاخیر در کوچ در افت وزن، مریضی و تلف شدن دام در قشلاق به دلیل افزایش دما، کم‌آبی و کمبود علوفه در قشلاق؛ 	<ul style="list-style-type: none"> • حمایت دولت و تخصیص اعتبار برای کوچ ماشینی در مناطق پرخطر و همراه شدن اکیپ‌های بسیار بهداشتی در حین کوچ؛ • تامین علوفه کمکی و آب کافی در مناطق قشلاقی در قلمروهایی که تاخیر در کوچ مشکل‌آفرین نیست؛
<ul style="list-style-type: none"> • دسترسی کم و یا عدم دسترسی عشایر کوچنده به پکیج‌های بهداشتی - ضدعفونی‌کننده و اکیپ‌های بسیار پزشکی و دامپزشکی؛ 	<ul style="list-style-type: none"> • ارائه پکیج‌های بهداشتی - ضدعفونی و آموزش و همراه شدن اکیپ پزشکی و دامپزشکی بسیار جهت جلوگیری از شیوع کرونا در بین عشایر؛

^۱ اتحادیه عشایر کوچنده بومی ایران، تشکلی است که در فروردین ماه ۱۳۸۹، با تسهیلگری موسسه سنستا و با حضور نمایندگانی از شوراهای معیشت پایدار ایلات و طوایف مستقل ثبت شده همچون قشقایی، شاهسون، بختیاری، سنگسری، ابوالحسنی، ابرسج و طوایف مستقل چوداری و طرود به صورت عرفی تشکیل شد. سنستا عضو افتخاری و دبیرخانه این تشکل می‌باشد. این تشکل پس از برگزاری آخرین مجمع عمومی خود در سال ۱۳۹۷، در حال حاضر مراحل ثبت رسمی خود را طی می‌کند.

مسائل	راه حل ها
تخریب مراتع ییلاقی عشایر با ورود دام های غیرمجاز و کارائی کم قرق بان های دولتی به سبب نداشتن تجربه کافی در حفاظت از مراتع	• حمایت سازمانهای ذیربط در جلوگیری از ورود دام غیرمجاز و همچنین واگذاری قرق بانی مراتع به خود عشایر جهت حفاظت از قلمروهایشان.

علاوه بر ارسال نامه اتحادیه به مراجع مختلف، موسسه توسعه پایدار و محیط زیست به عنوان دبیرخانه این اتحادیه، برای انعکاس این مسائل و راه حل های مذکور در سطح ملی، جلسه ی مجازی مشترکی بین اعضاء اتحادیه و دبیر شبکه ملی سازمانهای غیردولتی محیط زیست و منابع طبیعی برگزار کرد. نتیجه برگزاری این جلسه ها انعکاس وضعیت فعلی عشایر کوچنده، مسائل و درخواست های اعضاء اتحادیه در سطح ملی منجمله به وزارت کشاورزی، نهاد ریاست جمهوری و شبکه ملی کمک (کارگروه مهار کرونا) شد. در نتیجه این اقدامات، به دستور معاون رئیس جمهور، نهادهای دولتی ذیربط، موظف به پیگیری و در دستور کار قرار دادن مسائل عشایر شدند.